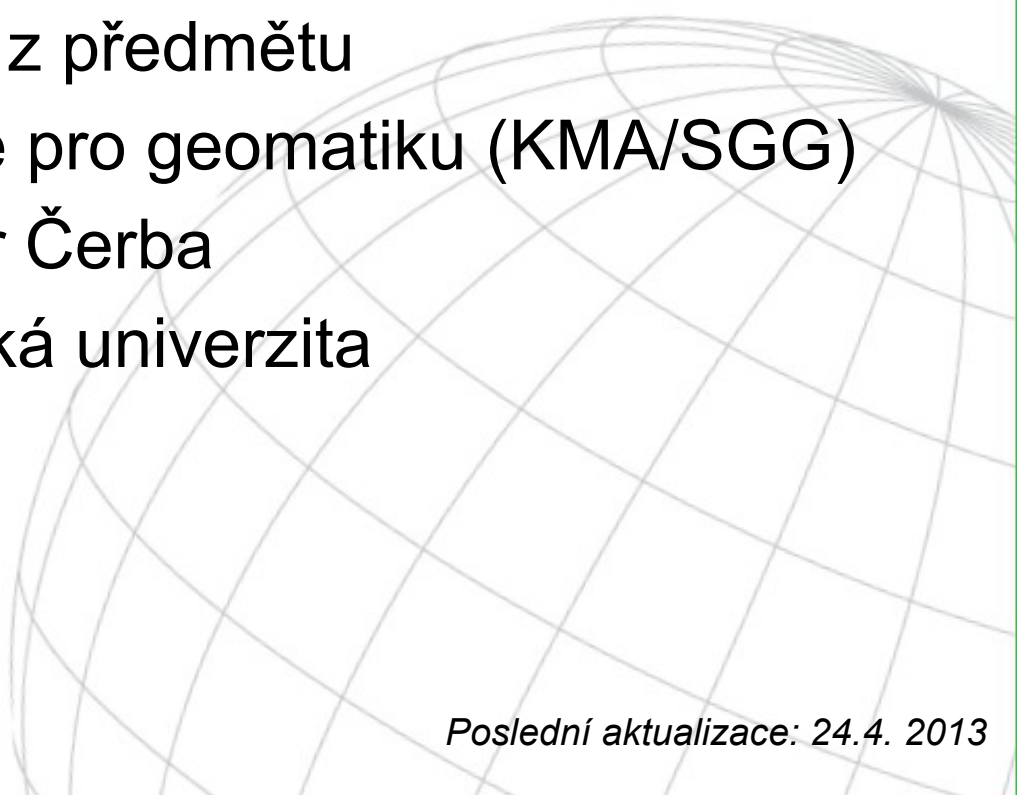

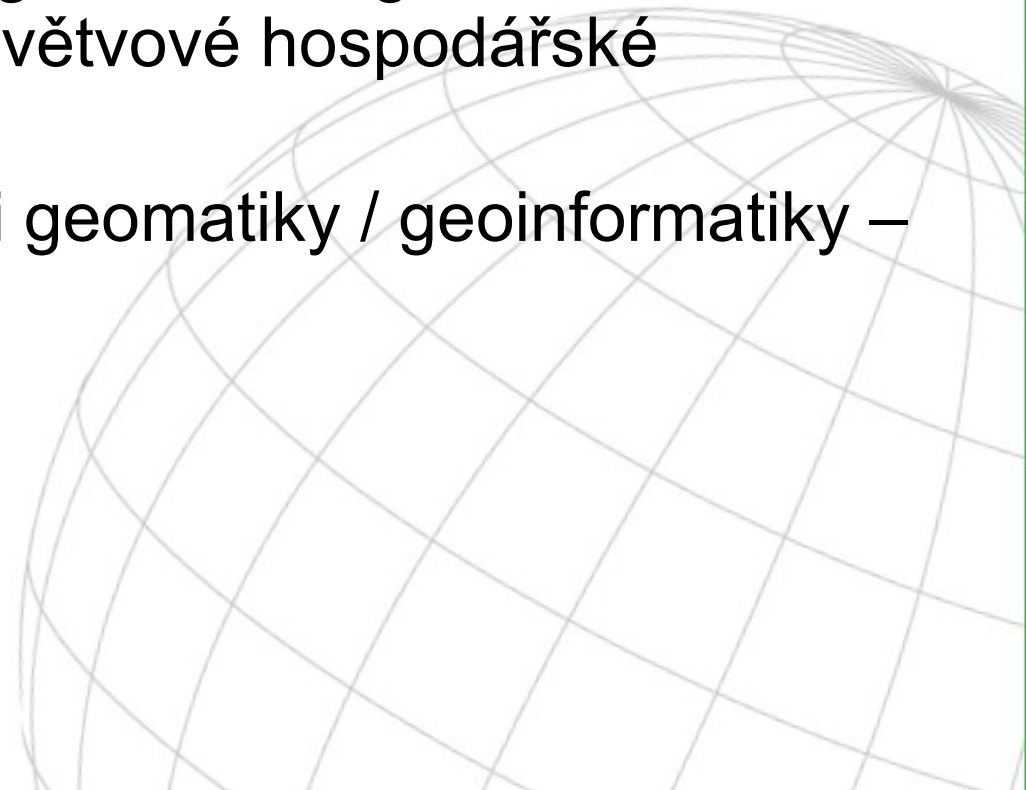
Integrační procesy

Přednáška z předmětu
Socioekonomická geografie pro geomatiku (KMA/SGG)
Otakar Čerba
Západočeská univerzita

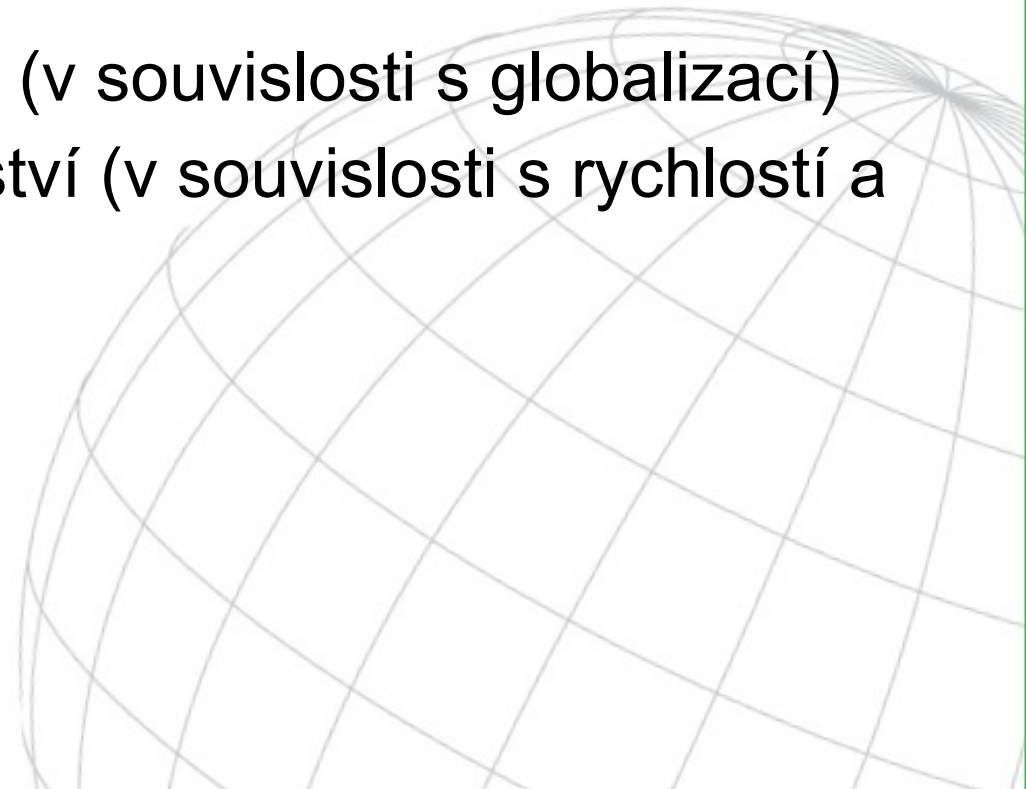
Obsah přednášky

- Teorie integrace
- Integrace procesy na geografické úrovni – například celosvětové hospodářské organizace, regionální hospodářské organizace, odvětvové hospodářské organizace...
- Integrační procesy na úrovni geomatiky / geoinformatiky – například INSPIRE, SDI...

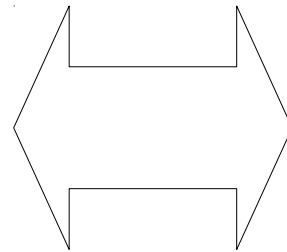
Integrace

- Dynamický jev (proces) → sjednocování Evropy vs. statický jev (stav) → Evropská Unie
- Obojí probíhalo, probíhá a bude probíhat po celou historii civilizace
- V současnosti nové
 - kvalitativní rysy – rychlost (v souvislosti s globalizací)
 - kvantitativní rysy – množství (v souvislosti s rychlostí a globalizací)

Integrační & diferenciační procesy

- Integrace – spojování, slučování původně samostatných, izolovaných jednotek do jednotného systému (celku)
- V politické geografii se jedná o spojování nezávislých státních celků (včetně vzdání se určité části moci, samostatnosti)

- Opakem integrace je desintegrace (diferenciace, separace...)
- V současném postmoderním světě probíhají oba procesy souběžně a především velice intenzivně
- Např. ekonomická globalizace vs. zvětšování rozdílů mezi severem a jihem

Formální a neformální integrace

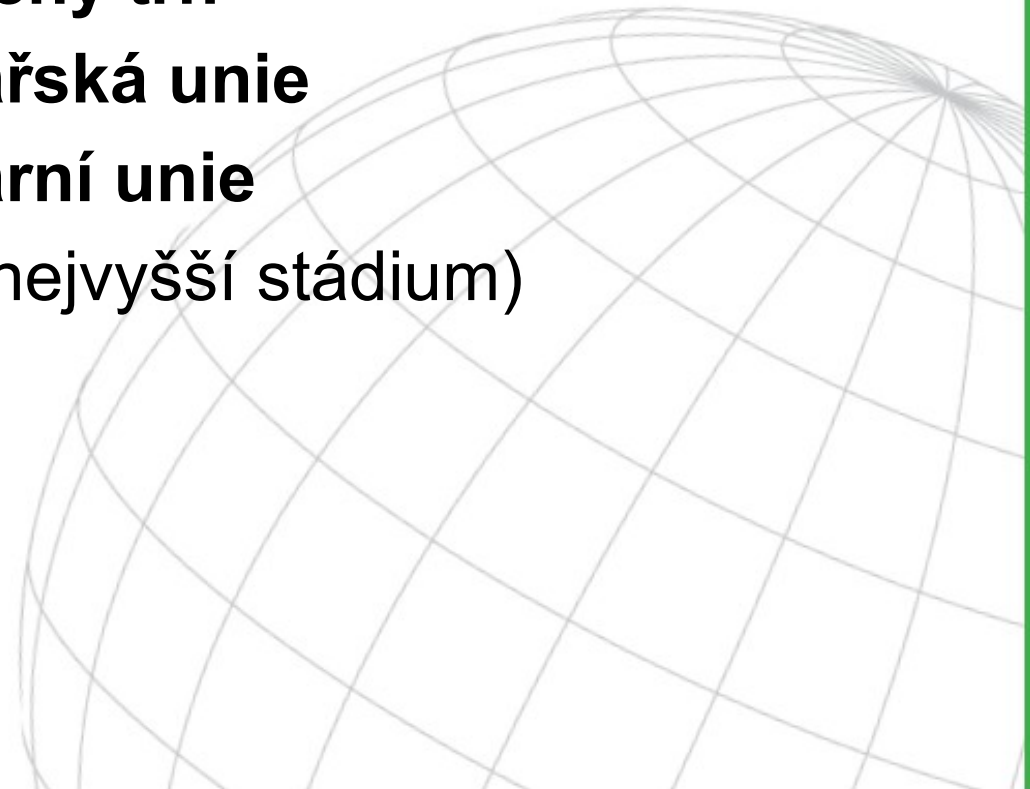
Druhy integrace

- Politické (Rada Evropy)
 - Právní (Mezinárodní soudní dvůr)
 - Vojensko-bezpečnostní (NATO)
 - Ekonomické (OPEC)
 - Sociální (ILO – Mezinárodní organizace práce)
 - Ekologické (REC – The Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe)
 - Vědecko-technické (EUROATOM)
 - Kulturní (UNESCO)
 - Komplexní (Evropská Unie)
-

Typologie ekonomických integrací

Pásmo volného obchodu
Celní unie
Společný trh
Hospodářská unie
Monetární unie
Politická unie (nejvyšší stádium)

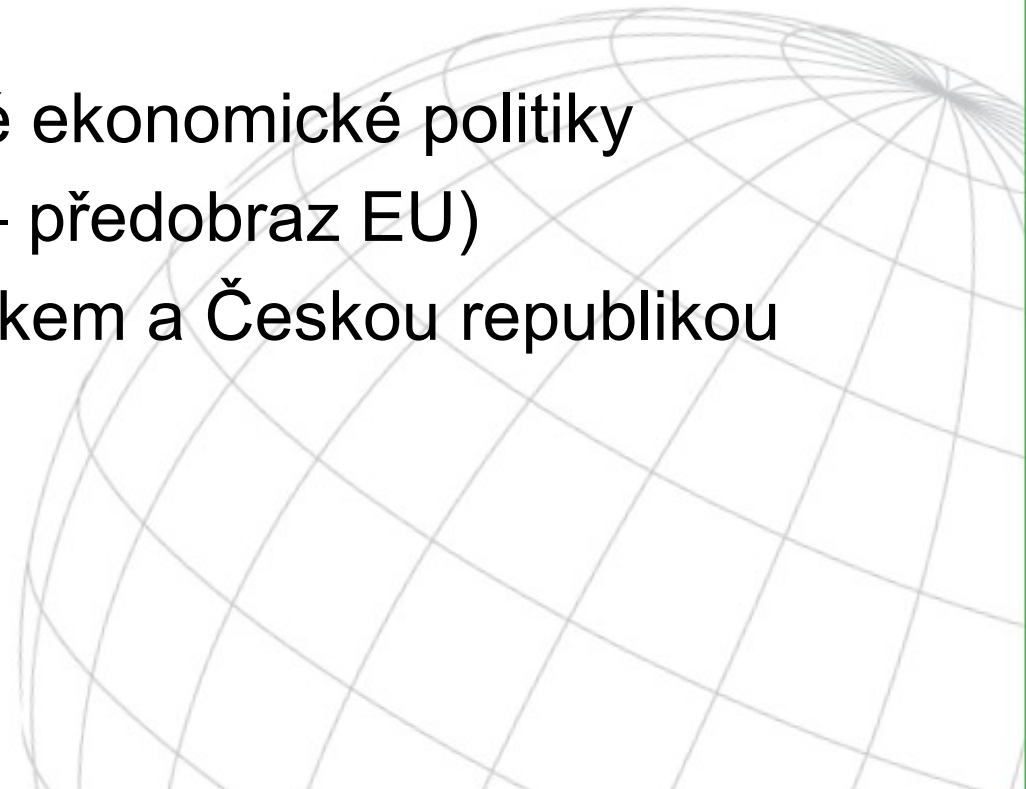
Pásmo volného obchodu

- Free trade zone
- Ruší se celní a jiné bariéry ve vzájemném obchodu (neplatí pro třetí státy, se kterými každý členský stát spolupracuje individuálně)
- Z celních unií bývají často vyňaty zemědělské komodity (kvůli ochraně vnitřního trhu)
- CEFTA, NAFTA, EFTA, ASEAN

Celní unie

- Customs union
- Odstraňuje obchodní bariéry mezi členskými státy
- Zavádí společný postup (cla, kvóty) vůči třetím zemím
- Vzniká potřeba společné ekonomické politiky
- Benelux (od roku 1948 – předobraz EU)
- Celní unie mezi Slovenskem a Českou republikou (1993-2004)
- EU - Turecko

Společný trh

- Common market
- Volný pohyb zboží, ale také tzv. výrobních faktorů – pracovních sil a kapitálu
- Všichni obyvatelé účastnických zemí se mohou ve státech dohody volně pohybovat (včetně možnosti práce nebo usazení)
- Evropská Unie (od roku 1993)

Hospodářská unie

- Stejně výhody jako v případě společného trhu – volný pohyb osob, služeb, zboží a kapitálu mezi účastnickými státy
- Veškeré ekonomické aktivity jsou propojené, vzájemně integrované a koordinované
- Současná fáze EU

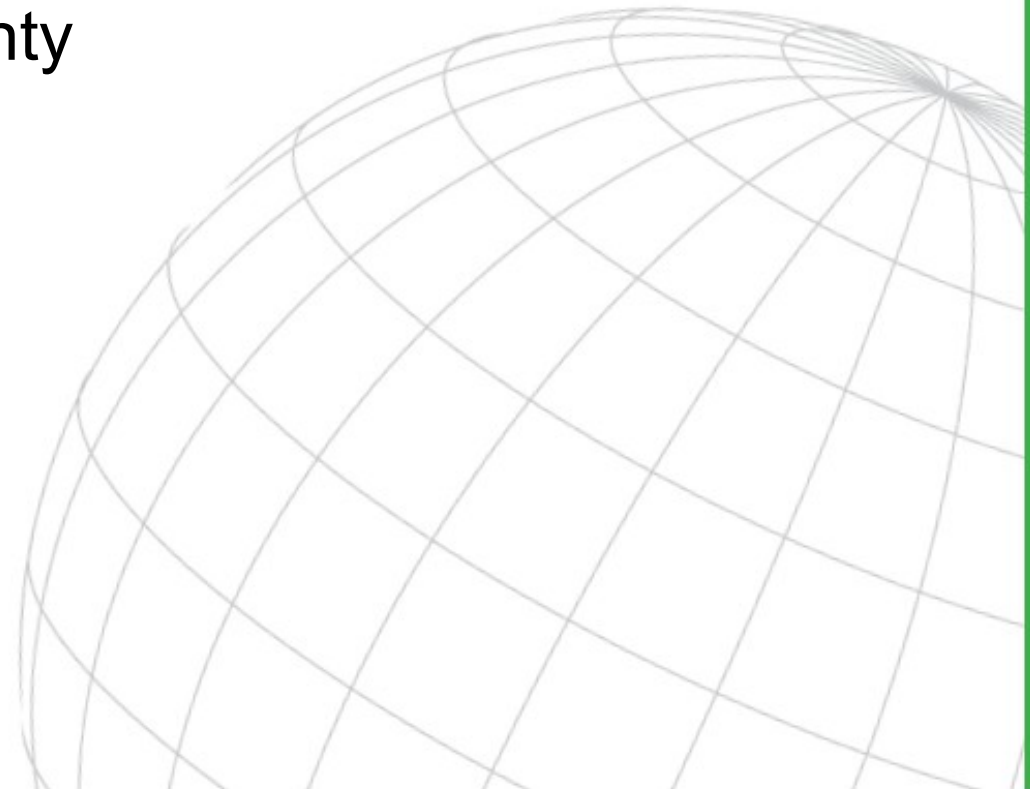

Monetární unie

- Měnová unie
- Konečné stádium ekonomické integrace
- Podmínky pro členské státy:
 - Záruka úplné a nevratné konvertibility měn
 - Plná liberalizace finančních toků
 - Úplná integrace bankovních a finančních trhů
 - Neodvolatelný fixing směnných kurzů bez fluktuačního pásma
 - Jednotná monetární politika řízená centrální bankou
- V konečné fázi dochází ke sjednocování národních měn
- Maastrichtská smlouva nastiňuje monetární unii – část EU

Politická unie

- Společná politika se přesouvá z pouze ekonomické oblasti do sféry zahraniční, bezpečnostní, obranné a vnitřní politika
- Existují dvě základní varianty
 - Federace
 - Konfederace

Federace & konfederace

Federace

- Společná vláda a parlament
- Společná ústava
- Silné ústřední orgány
- USA, SRN, Rakousko

Konfederace

- Volnější vztahy mezi společnými orgány a členskými státy
- Neexistuje společná ústava, ale mezinárodní smlouva
- Původně Senegambie (1982-89), Spojené arabské emiráty, USA (1777-89, 1861-65), Švýcarsko (do 1848)
- De facto Bosna a Hercegovina
- Znak konfederace má EU

Významné integrace v historii

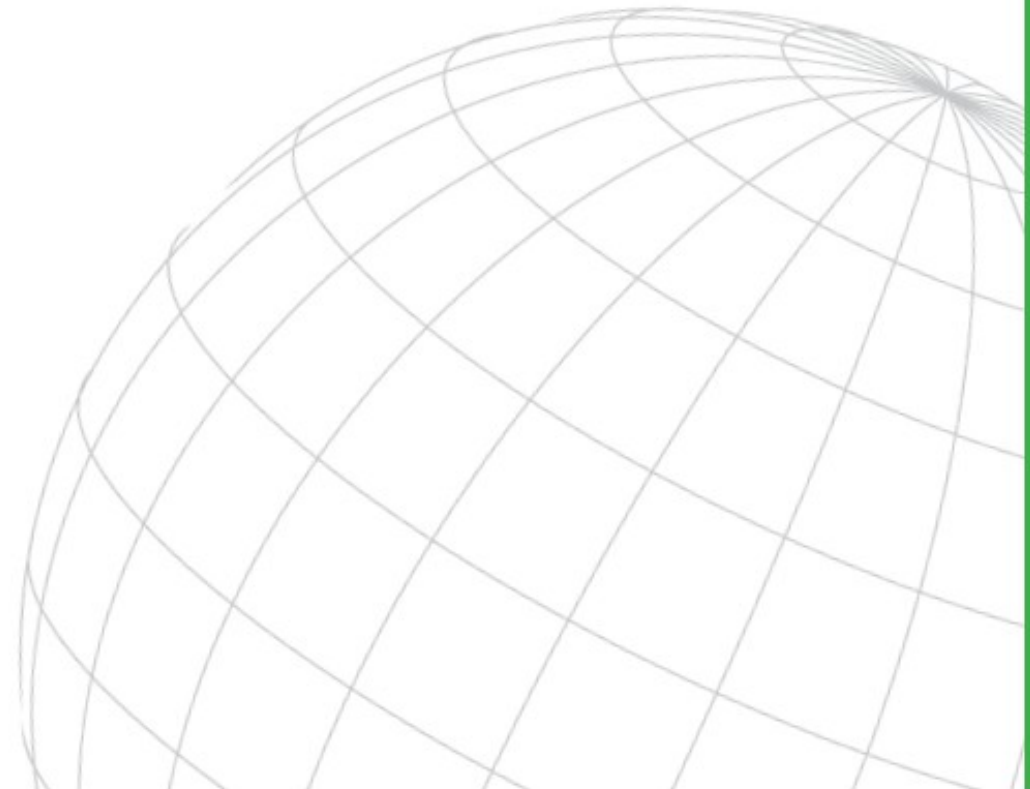
- Římská říše
- Rakousko-Uhersko
- Sjednocení Itálie a Německa
- USA, Sovětský Svaz
- Evropská Unie

- Příklady desintegrace – rozpad Římské říše, Rakouska-Uherska, SSSR, rozpady koloniálních impérií...

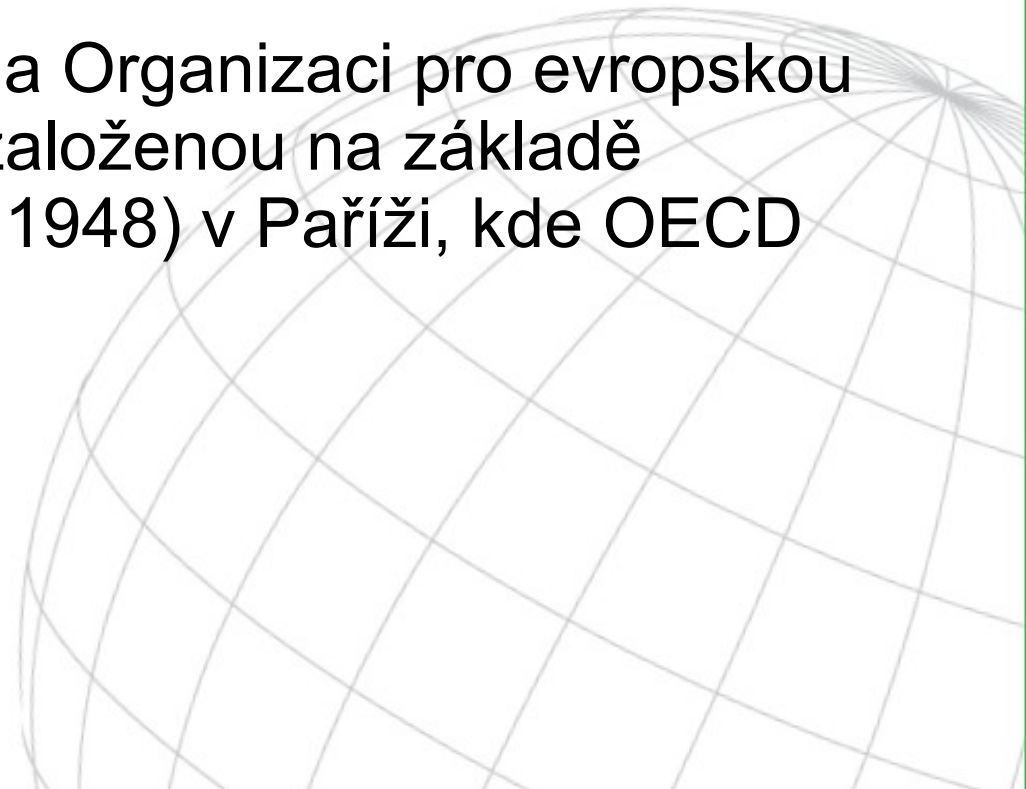
Globální hospodářské organizace

- Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
- Světová obchodní organizace
- Skupina Světové banky
- Mezinárodní měnový fond

OECD

- Organization for Economic Cooperation and Development
- Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
- <http://www.oecd.org/home/>
- Vznik 14.12.1960 (nahradila Organizaci pro evropskou hospodářskou spolupráci založenou na základě Marschallova plánu v roce 1948) v Paříži, kde OECD sídlí

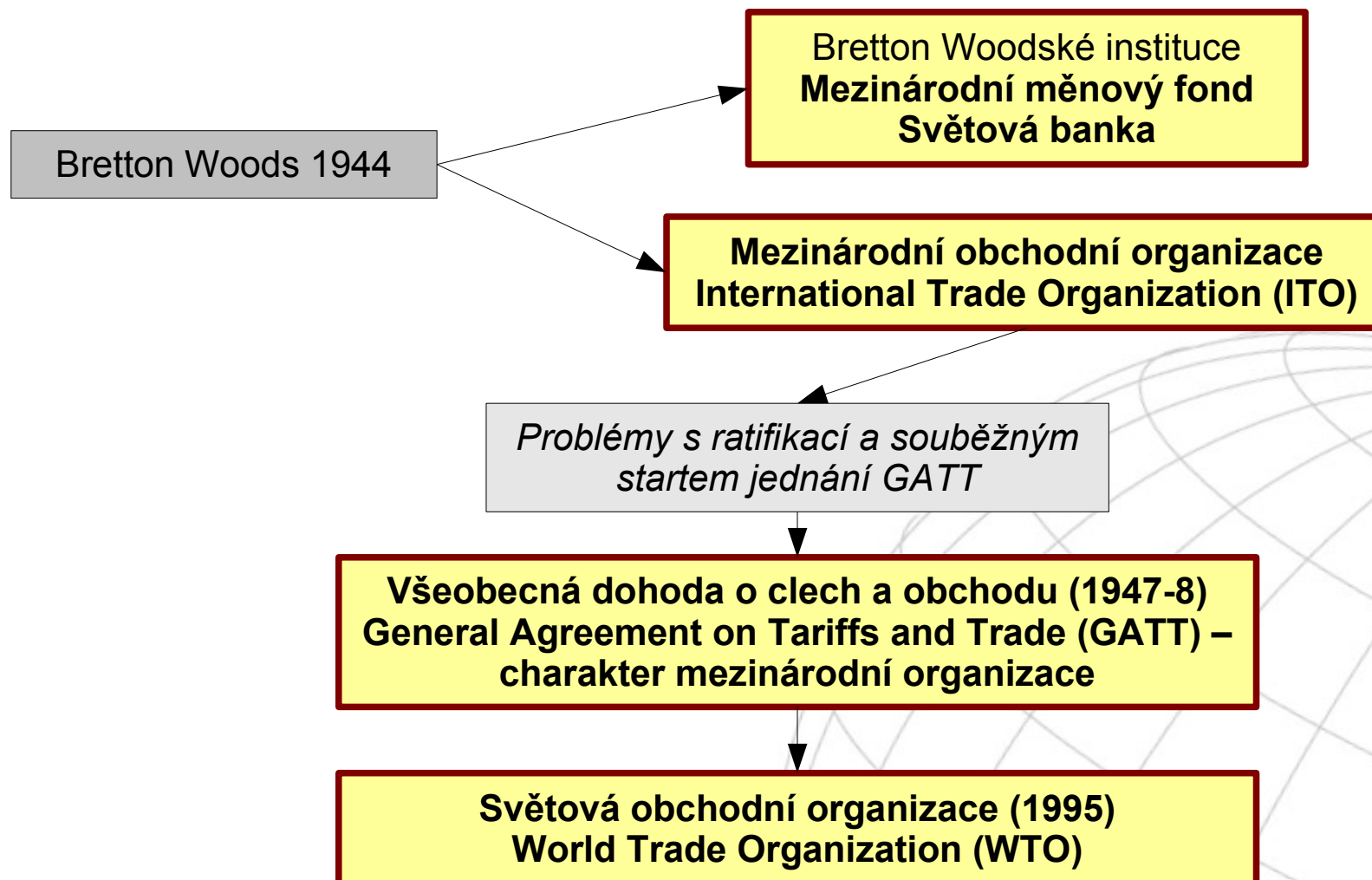
OECD – 34 zemí

- Belgie, Dánsko, Francie, Irsko, Island, Itálie, Kanada, Lucembursko, Německo, Nizozemí, Norsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Turecko, USA, Velká Británie (30.9.1961 – vstoupila smlouva v platnost)
- Japonsko (1964), Finsko (1969)
- Austrálie (1971), Nový Zéland (1973)
- Mexiko (1994), **Česká republika** (1995), Korejská republika, Maďarsko, Polsko (1996)
- Slovensko (2000), Slovinsko, Izrael, Estonsko, Chile (2010)
- Pozvánky – Rusko

OECD

- **Hlavní cíle**
 - Zvyšování životní úrovně členských zemí, za předpokladu udržení finanční stability, a tím i rozvoj světové ekonomiky
 - Zdravý hospodářský růst členských i nečlenských zemí
 - Rozvoj světového obchodu na mnohostranné, nediskriminační bázi v souladu s mezinárodními závazky
- OECD poskytuje vládám vyspělých demokratických zemí možnost studovat a formulovat nejvhodnější politiky k dosažení stanovených cílů
- V čele stojí **Rada** (každá členská země jeden představitel), která se setkává dvakrát měsíčně na úrovni stálých zástupců, přičemž jí předsedá generální tajemník, a jednou ročně na úrovni ministrů členských zemí pod předsednictvím ministra zvoleného pro daný rok

Vývoj mezinárodních obchodních organizací

WTO

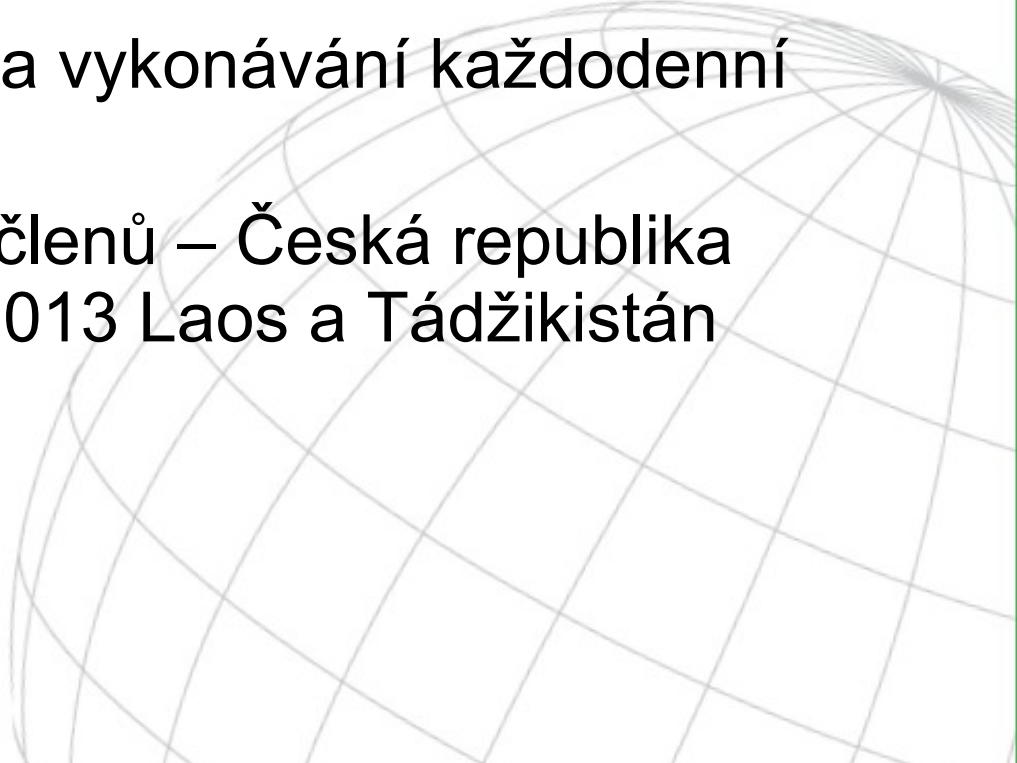
WORLD TRADE
ORGANIZATION

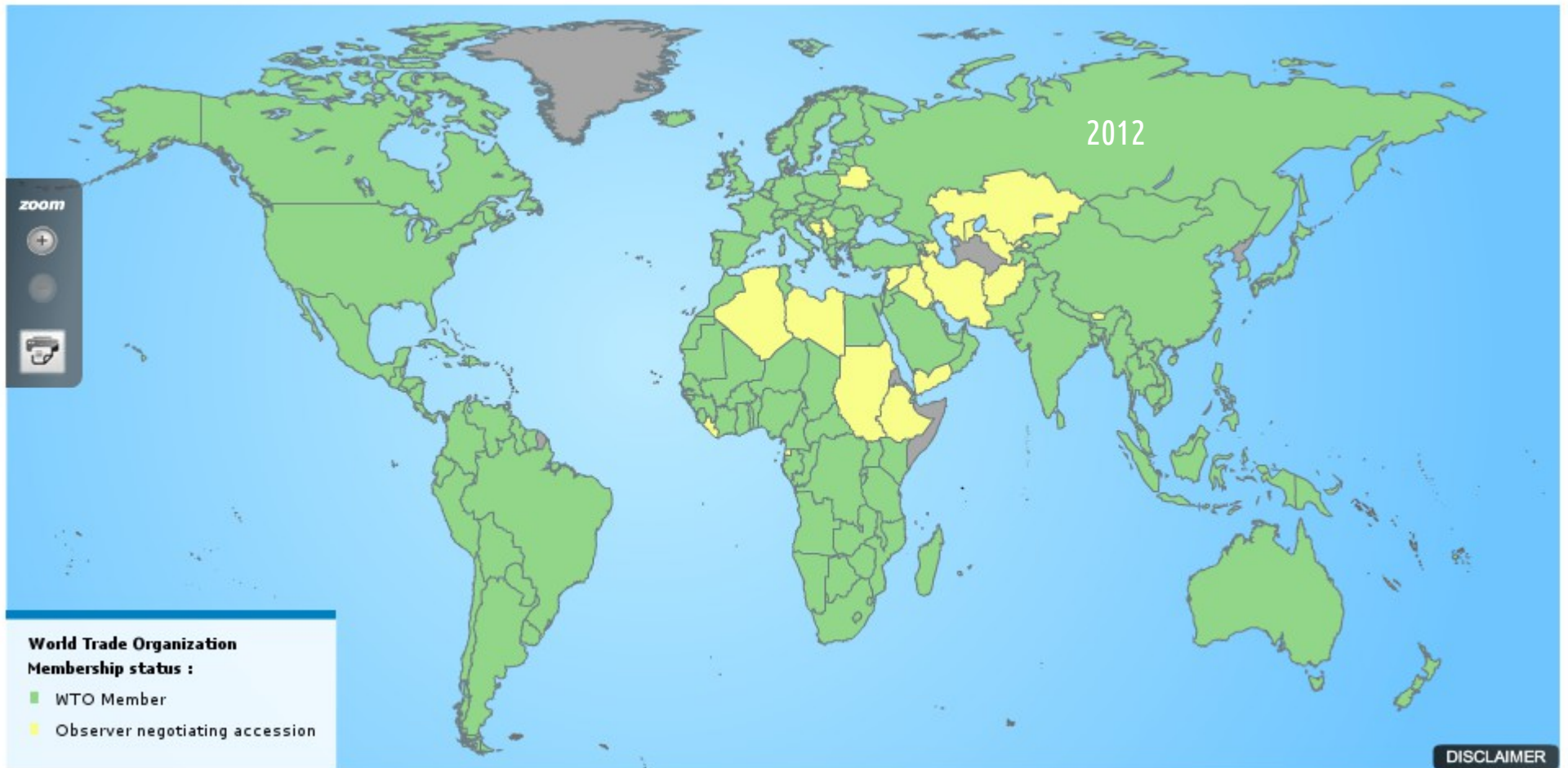
- World Trade Organization
- Světová obchodní organizace
- <http://www.wto.org>
- Sídlem WTO je Ženeva
- Organizace vznikla 1.1.1995, na základě Všeobecné dohody o clech a obchodu (**GATT – The General Agreement on Traffics and Trade**) z roku 1947

WTO

- Hlavní smysl obou organizací tkví v odstraňování celních bariér v mezinárodním obchodu, diskriminací apod.
 - Řídícím orgánem WTO je **Ministerská konference**, která se schází jednou za dva roky
 - **Generální rada** zodpovídá za vykonávání každodenní práce organizace
 - WTO má v současnosti 159 členů – Česká republika (1.1.1995); poslední v roce 2013 Laos a Tádžikistán
-

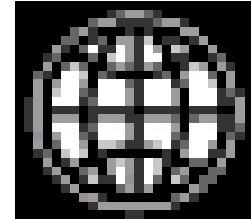
WTO

The World Bank Group

- **Internacional Bank for Reconstruction and Development** (IRBD, Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj, 1945)
 - **International Development Association** (IDA, Mezinárodní asociace pro rozvoj, 1960)
 - **International Finance Corporation** (IFC, Mezinárodní finanční korporace, 1956)
 - **Multilateral Investment Guarantee Agency** (MIGA, Multilaterální agentura pro investiční záruky, 1988)
 - **International Centre for Settlement of Investment Disputes** (ICSID, International Centre for Settlement of Investment Disputes)
-

IBRD

- Internacional Bank for Reconstruction and Development
- Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj
- Organizace je známější pod názvem World Bank (Světová banka – IRBD + IDA)
- <http://www.worldbank.org>
- **Nejvýznamnější instituce v oblasti mezinárodního pohybu kapitálu**

IRBD

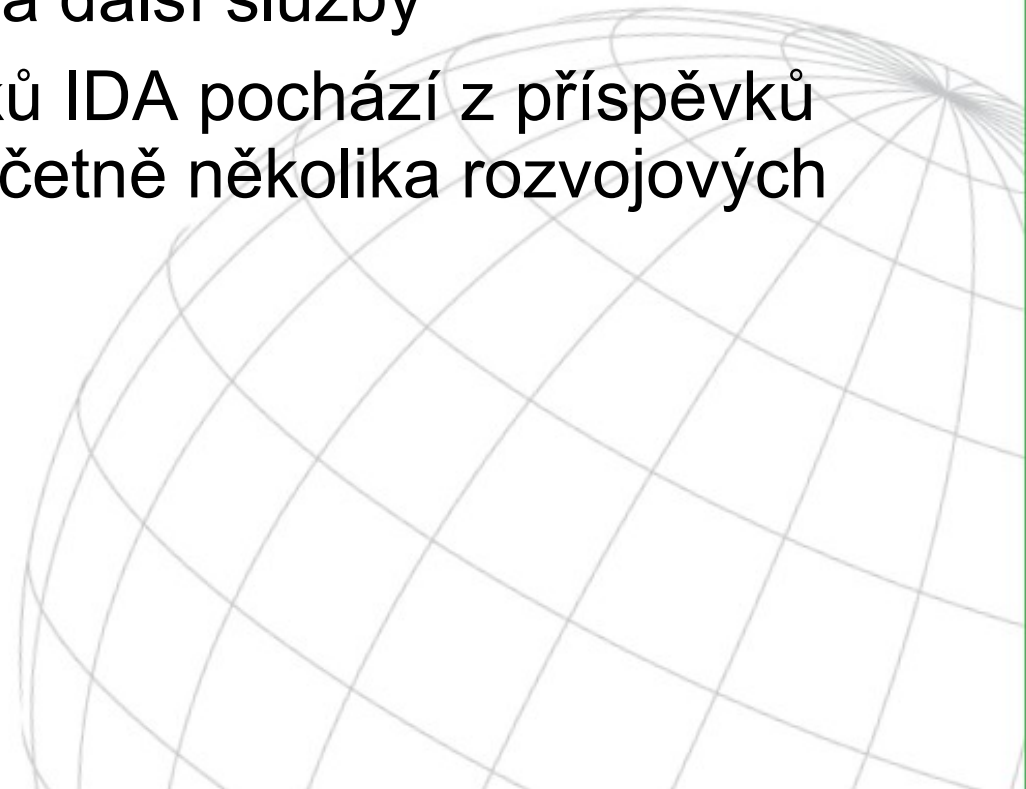
- Banka vznikla v roce 1945
- Sídlí ve Washingtonu
- Peníze se získávají z vkladů členských zemí a z prodeje obligací
- Banka investuje do komplexní přestavby národních ekonomik především ve třetím světě
- Poskytuje úvěry a technickou pomoc na rozvoj středně bohatých zemí a úvěruschopných chudších zemí
- **Problémem je nedostatečná kontrola využívání půjčených peněz**
- Mezi přidružené organizace IRBD patří *Mezinárodní finanční sdružení, Mezinárodní sdružení pro rozvoj a Agentura pro mnohostranné investiční záruky*

IRBD – příklady projektů

- Brazílie dosahuje snížení počtu nových případů AIDS
- Sociální fondy pomáhají obnově Hondurasu a Nikaragui po hurikánu Mitch
- Indie omezuje podvýživu
- Projekt v Palestině využívá občanské společnosti k pomoci chudým
- Turecko na venkově zdvojnásobuje příjmy a chrání životní prostředí
- Indonésie umožňuje chudým studentům pokračovat ve školní docházce
- Mali zlepšuje přístup k venkovským zdravotnickým službám
- Indie obrací trend degradace zemědělské půdy
- Bankovní záruky pomáhají Argentině k návratu na trh obligací

IDA

- International Development Association
- Mezinárodní asociace pro rozvoj
- <http://www.worldbank.org/ida/>
- Pomoc asociace je určena nejchudším zemím, kterým IDA poskytuje bezúročné půjčky a další služby
- Většina finančních prostředků IDA pochází z příspěvků bohatších členských států, včetně několika rozvojových zemí

IFC

- International Finance Corporation
- Mezinárodní finanční korporace
- <http://www.ifc.org>
- Podporuje růst rozvojového světa tím, že financuje investice do soukromého sektoru a poskytuje technickou pomoc a konzultační služby vládám a podnikům
- Ve spolupráci se soukromými investory IFC poskytuje úvěry a přímé investice na podnikatelské projekty v rozvojových zemích

MIGA

- Multilateral Investment Guarantee Agency
- Multilaterální agentura pro investiční záruky
- <http://www.miga.org/>
- Podporuje zahraniční investice v rozvojových zemích prostřednictvím garancí, jimiž se zahraničním investorům zaručuje za ztráty způsobené neobchodními riziky
- MIGA také poskytuje technickou pomoc zaměřenou na šíření informací o investičních příležitostech

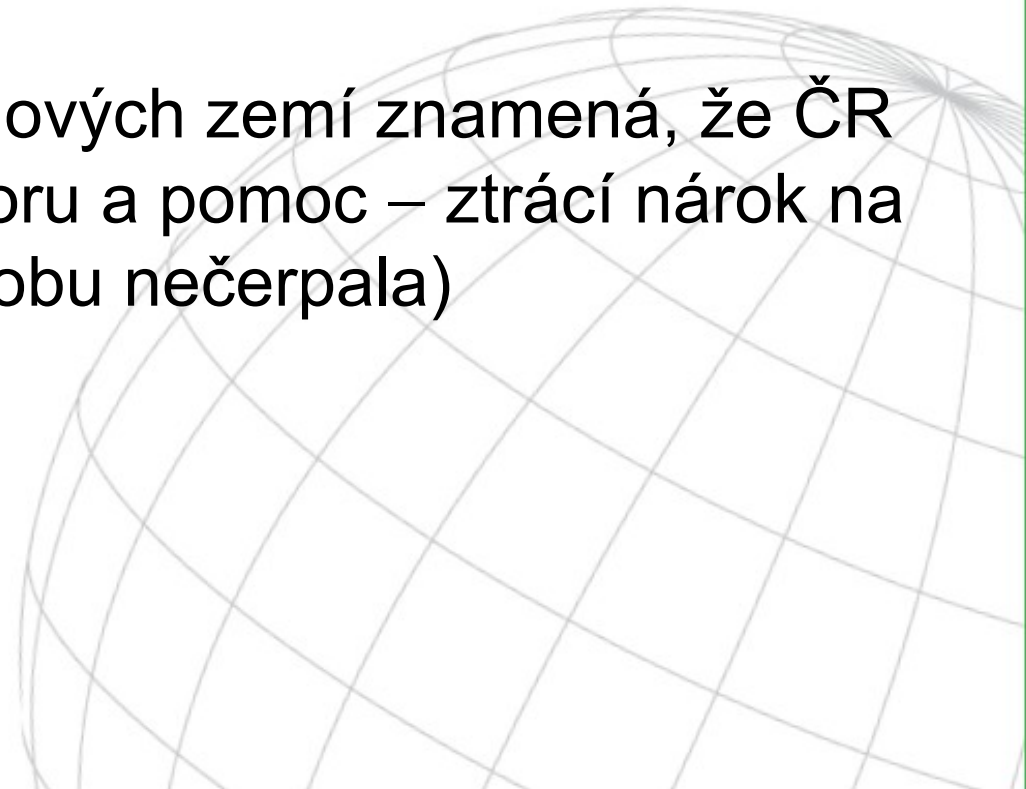
ICSID

- International Centre for Settlement of Investment Disputes
- Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů
- <http://www.worldbank.org/icsid/>
- Pomáhá urovnávat nebo rozhodovat investiční spory mezi zahraničními investory a hostitelskou zemí

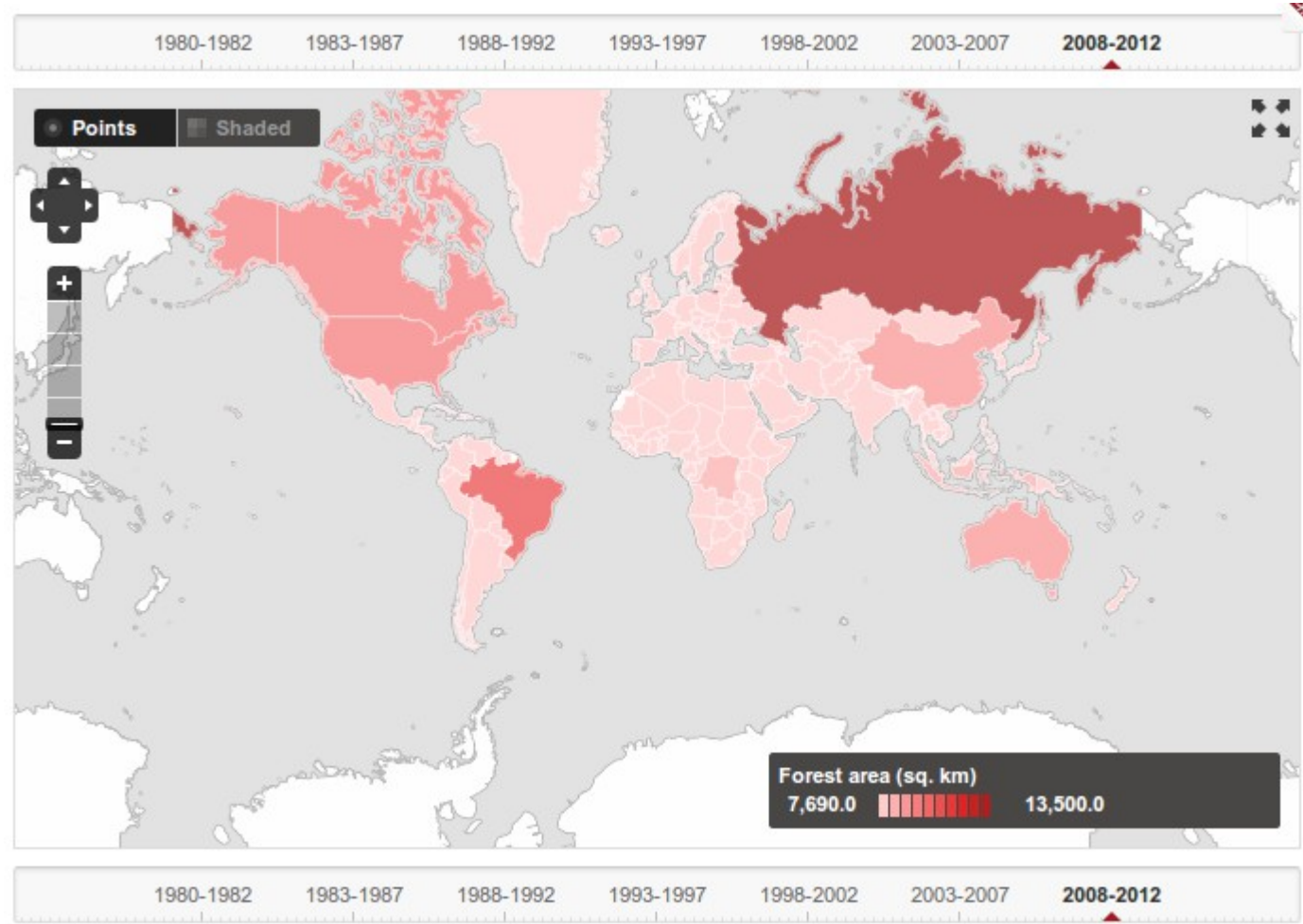

World Bank & Česká republika

- 17.4.2005 na jarním zasedání ve Washingtonu přesunula Světová banka Českou republiku ze skupiny rozvojových zemí do **skupiny světových ekonomik** (rozvinutých zemí)
- Vyřazení ze skupiny rozvojových zemí znamená, že ČR nepotřebuje finanční podporu a pomoc – ztrácí nárok na úvěry (ČR úvěry již delší dobu nečerpala)

World Bank a data

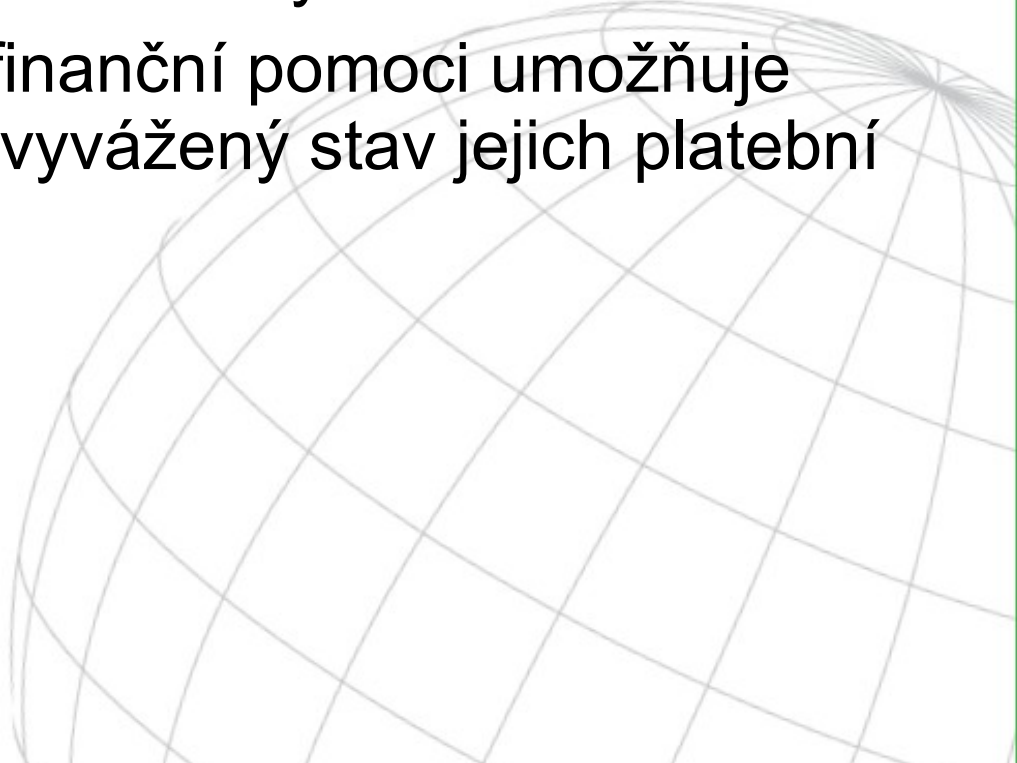

IMF

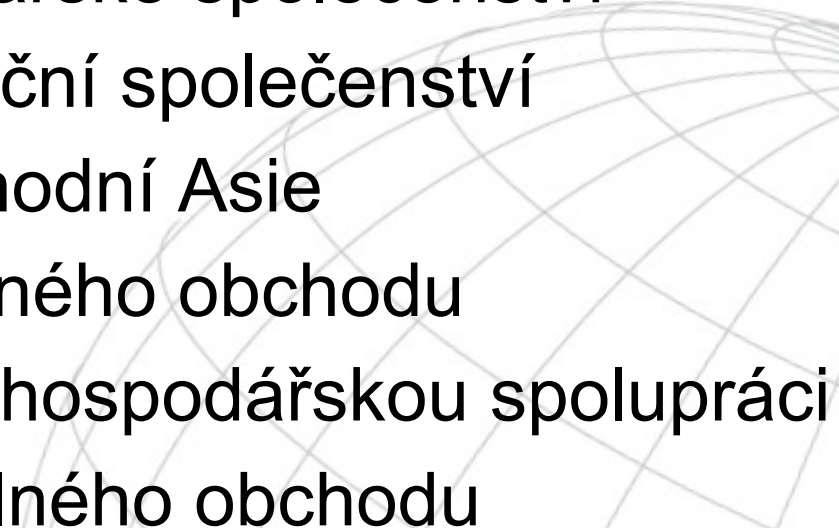

- Internacional Monetary Fund
- Mezinárodní měnový fond
- <http://www.imf.org>
- Fond byl založený v roce 1944 v USA (Bretton Woods, sídlo Washington)
- Členská základna je shodná s IRBD
- Hlavním úkolem fondu je odstraňování překážek, které brání volnému pohybu zboží a služeb
- V roce 1971 se systém IMF zhroutil, od té doby se pracuje na nových pravidlech
- V září 2000 proběhlo v Praze společné zasedání IRBD a IMF.

IMF – funkce

- Usnadňuje mezinárodní měnovou spolupráci
 - Podporuje stabilitu směnných kurzů a řádné provádění peněžní výměny
 - Napomáhá při vytváření mnohostranného systému plateb a odstraňování omezení devizové směny
 - Prostřednictvím krátkodobé finanční pomoci umožňuje členským státům napravit nevyvážený stav jejich platební bilance
-

Regionální hospodářské organizace

- Regionální banky
 - Evropské sdružení volného obchodu
 - Asijsko-pacifické hospodářské společenství
 - Latinskoamerické integrační společenství
 - Sdružení národů jihovýchodní Asie
 - Středoevropská zóna volného obchodu
 - Islámská organizace pro hospodářskou spolupráci
 - Severoamerická zóna volného obchodu
-

Regionální banky

- Například Evropská investiční banka, Evropská banka pro obnovu a rozvoj, Africká rozvojová banka, Asijská rozvojová banka, Meziamerická rozvojová banka, Arabská banka hospodářského rozvoje v Africe aj.
- Tyto organizace se soustředí na získávání peněz z vlastního kapitálu a úrokování půjček, které poskytují především na dlouhodobé investiční akce
- Finance jsou určeny především pro podporu kontinentů, investice do snižování chudoby a zlepšování životního prostředí

EIB

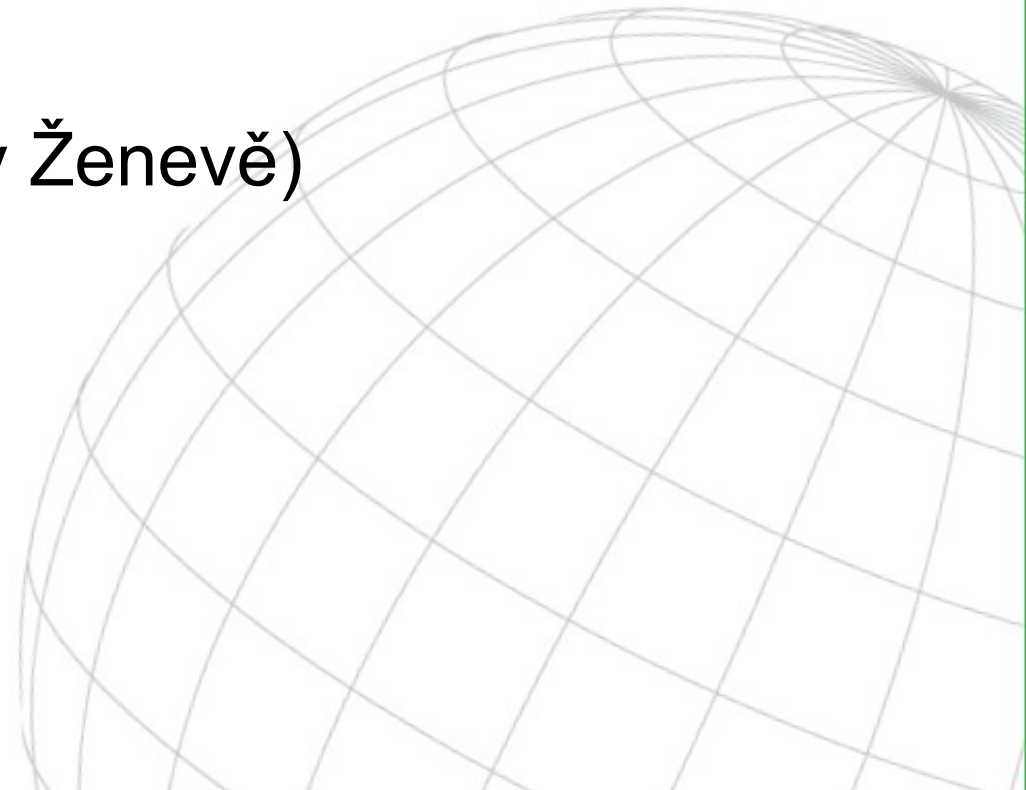
- European Investment Bank
- Evropská investiční banka
- <http://www.eib.org/>
- Sídlo: Luxembourg
- Poskytuje dlouhodobé investiční úvěry podporující vyvážený hospodářský vývoj a integraci Evropské unie
- Finanční orgán EU
- Působí i ve více než 100 nečlenských zemích

EFTA

- European Free Trade Association
- Evropské sdružení volného obchodu (ESVO)
- <http://www.efta.int>
- Členské státy
 - Norsko
 - Švýcarsko (EFTA sídlí v Ženevě)
 - Lichtenštejnsko
 - Island

EFTA

- Vznikla 24.1.1960 ve Stockholmu jako reakce Velké Británie na rozvoj EHS
- Členskými státy se tedy staly země, které nechtěly (kvůli přílišné centralizaci pravomocí) nebo nemohly (díky neutralitě) se připojit k EHS – Rakousko, Dánsko, Švédsko, Norsko, Portugalsko, Švýcarsko a Velkou Británií
- Později se připojilo Lichtenštejnsko a Island
- Velká Británie, společně s Dánskem, již počátkem šedesátých let opouští platformu ESVO a snaží se začlenit do EHS, což se oběma státům podařilo roku 1973
- Dalším významným mezníkem v historii ESVO se stalo založení Evropského ekonomického prostoru (1985), jež prohloubilo spolupráci mezi zeměmi ES a ESVO

APEC

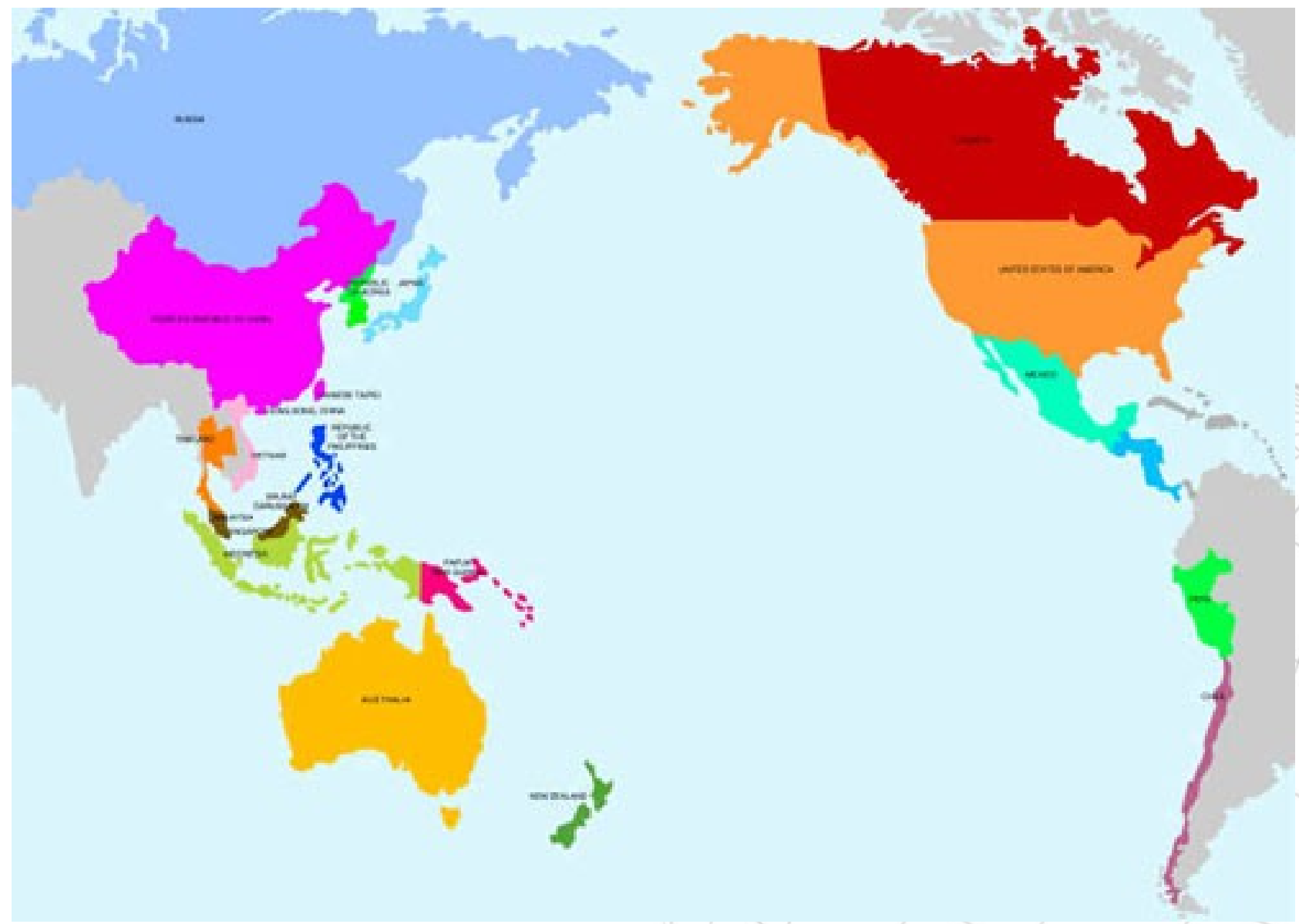
- Asia-Pacific Economic Cooperation
- Asijsko-pacifické hospodářské společenství
- <http://www.apecsec.org.sg>
- Vznik – 1989 (Canberra)
- V budoucnosti by toto seskupení mělo společně s **EU** a **NAFTA** tvořit páteř světové ekonomiky

APEC

- Austrálie, Brunej, Filipíny, Indonésie, Japonsko, Kanada, Korejská republika, Malajsie, Nový Zéland, Singapur, Thajsko, USA (12 zakládajících členů)
 - Čína, Honkong, Taiwan (1991)
 - Mexiko, Papua – Nová Guinea (1993)
 - Chile (1994)
 - Peru, Rusko, Vietnam (1998)
-

APEC

ALADI

- Asociación Latinoamericana de Integración
 - Latinskoamerické integrační společenství
 - <http://www.aladi.org/>
 - založeno roku 1980
 - Členské státy: Argentina, Bolívie, Brazílie, Ekvádor, Chile, Kolumbie, Mexiko, Paraguay, Peru, Uruguay, Venezuela; v roce 1998 byla přijata Kuba
-

ASEAN

- Association of Southeast Asian Nations
- Sdružení národů jihovýchodní Asie
- <http://www.aseansec.org>
- Založeno 1967 v Bangkoku
- Členské země: Filipíny, Indonésie, Malajsie, Singapur, Thajsko; Brunej (1984), Vietnam (1995), Laos, Myanmar (1997), Kambodža (1999)
- Cílem je vytvořit jednotný trh se společnými cíli v oblasti politiky a bezpečnosti

CEFTA

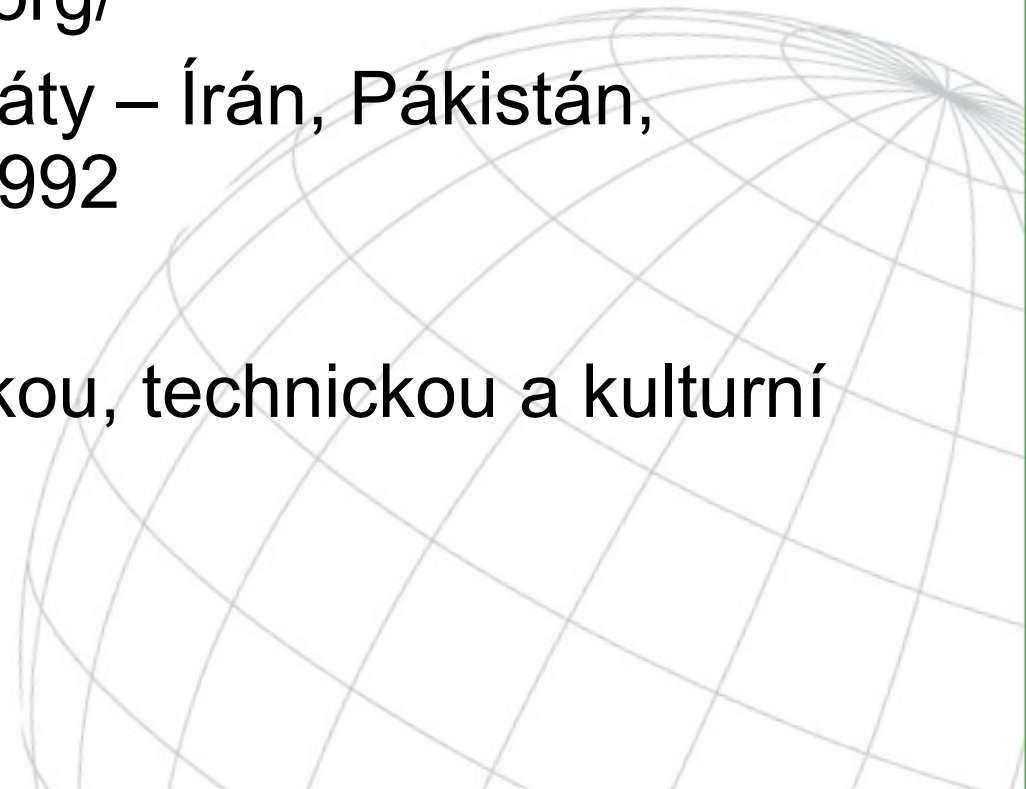
- Central European Free Trade Agreement
- Středoevropská smlouva o volném obchodu
- <http://www.cefta.org>
- Založena v roce 1991
- Členskými státy byly původně podepsaly Česká republika, Slovensko, Slovákya, Maďarsko, Polsko, Rumunsko (1997), Bulharsko (1999)
- Kandidáti členství: Chorvatsko, Lotyšsko, Estonsko, Litva, Ukrajina

ECO

- Economic Cooperation Organization
- Islámská organizace pro hospodářskou spolupráci
- <http://www.ecosecretariat.org/>
- Vznik: 1985 (základající státy – Írán, Pákistán, Turecko), další rozšíření 1992
- Sídlo: Teherán
- Organizace pro ekonomickou, technickou a kulturní spolupráci členských zemí

ECO

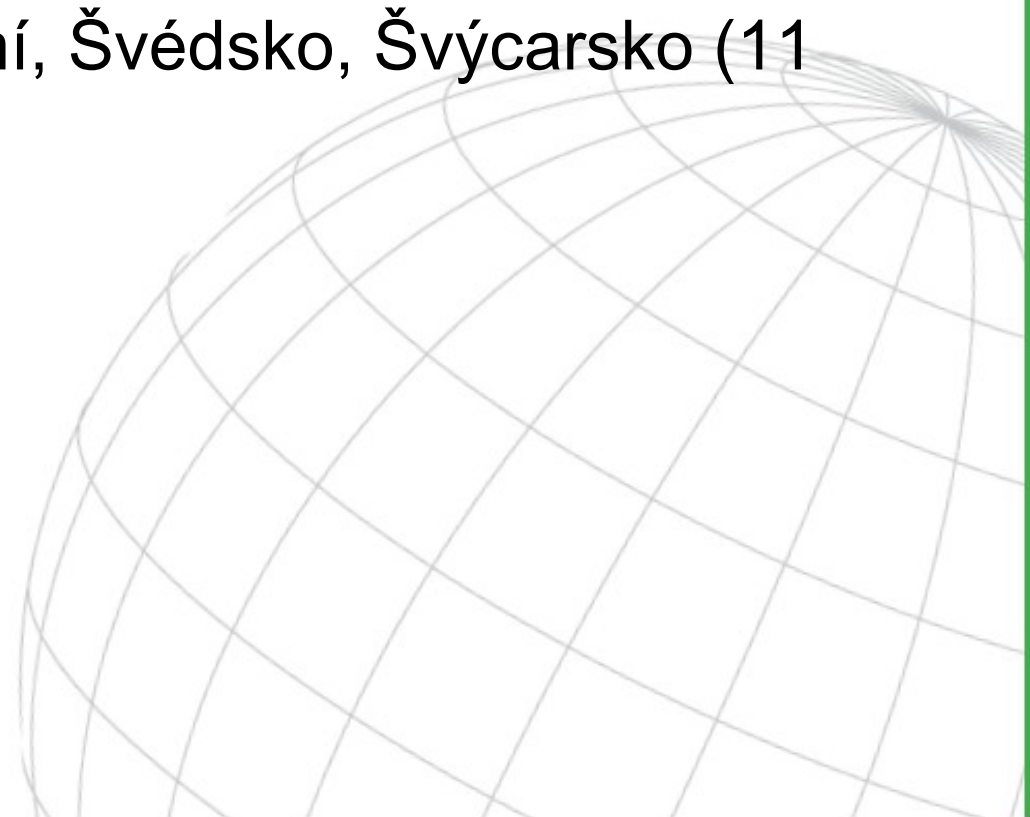
G7

- The Group of Seven – skupina sedmi nejvýznamějších průmyslových států
- Rok založení 1976
- Členské země: Francie, Itálie, Japonsko, Kanada, Německo, USA, Velká Británie
- Summity jsou často předmětem antiglobalizačních protestů

G?

- G5 – Francie, Japonsko, Německo, USA, Velká Británie
- G6 – *1976, G7 bez Kanady
- G8 – *1988, G7 + SSSR (politický akt)
- G9 – G8 + Evropská Unie
- G10 – G7 + Belgie, Nizozemí, Švédsko, Švýcarsko (11 států?)

G20

- G21, G22, G20+
- <http://www.g-20.mre.gov.br/>
- Skupina 20 rozvojových států
- Orientují se především na ochranu zemědělství
- V současnosti (III.2005) 21 států
 - 65% světové populace
 - 72% zemědělců
 - Např. Indie, Brazílie, Čína, Egypt, Kuba, JAR, Tanzánie, Zimbabwe, Thajsko, Filipíny...
- Group of 20
- <http://www.g20.org/>
- Nejbohatší země světa
- V současnosti 20 členů (19 států) – EU, Argentina, Austrálie, Brazílie, Čína, Francie, Indie, Indonésie, Itálie, JAR, Japonsko, Kanada, Korea, Mexiko, Německo, Rusko, Saudská Arábie, Turecko, USA, Velká Británie

NAFTA

- Severoamerická zóna voľného obchodu
- North American Free Trade Area
- <http://www.nafta-sec-alena.org/>
- Založena roku 1994
- Členské země: Mexiko, Kanada, USA

NAFTA Secretariat
Secrétariat de l'**ALÉNA**
Secretariado del **TLCAN**

Odvětвовé hospodářské organizace

- Organizace států vyvážejících ropu (OPEC)
- Organizace arabských zemí vyvážejících ropu (OAPEC)

OPEC

- Organizace států vyvážejících ropu
- Organization of Petroleum Exporting Countries
- <http://www.opec.org/>
- Založena v Bagdádu v září 1960 – zakládající státy – Irák, Írán, Kuvajt, Saudská Arábie
- Sídlo Ženeva (Vídeň?)
- koordinace ropné politiky (stanovení **exportních cen** ropy a koncesních poplatků ropných společností, koordinace těžebních plánů a **produkčních kvót**), finanční pomoc poskytovaná rozvojovým zemím

OPEC

- Írán, Irák, Kuvajt, Saudská Arábie, Venezuela (1960)
- Katar (1961)
- Indonésie, Libye (1962)
- SAE (1967)
- Alžírsko (1967)
- Nigérie (1971)
- Ekvádor (1973-1992)
- Gabon (1975-1994)

Produkce ropy ve světě (2002)

0. Saudská Arábie

1. USA

2. Rusko

3. Írán

4. Mexiko

5. Norsko

6. Venezuela

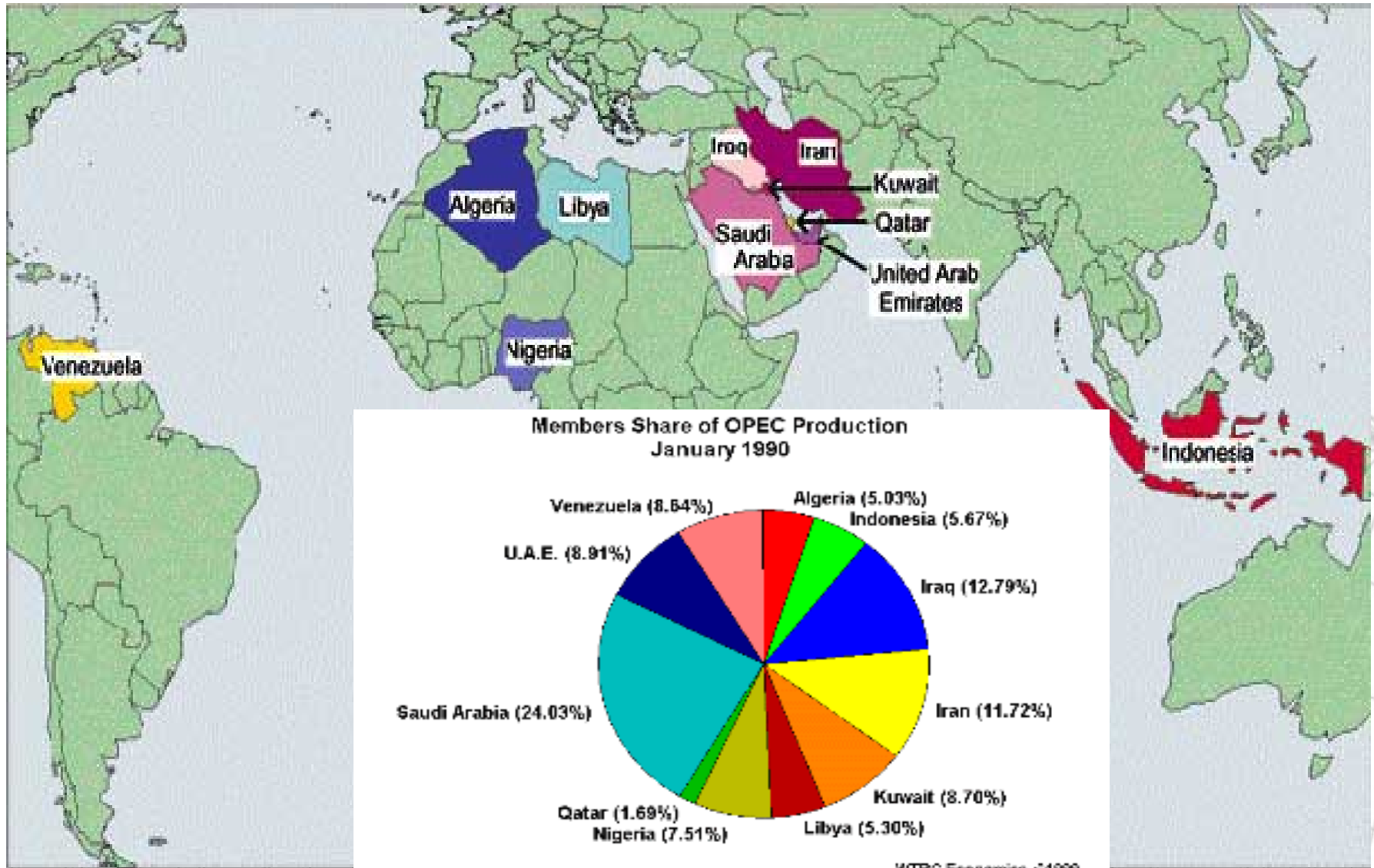
7. Irák

8. Nigérie

9. SAE

OPEC

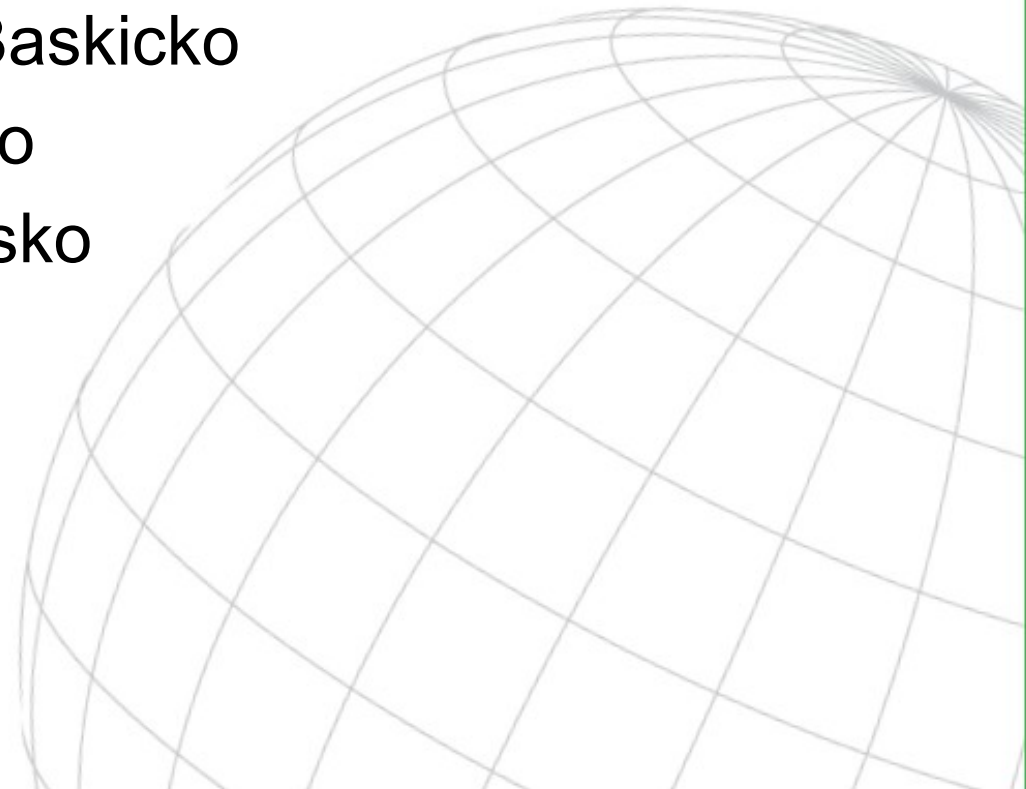
OAPEC

- Organizace arabských zemí vyvážejících ropu
- Organization of Arab Petroleum Exporting Countries
- <http://www.oapecorg.org/>
- Založena 1968 v Kuvajt (sídlo)
- Členy se mohou stát arabské státy, kde zisky z těžby ropy tvoří výrazou část HDP
- Členské státy: **Kuvajt, Libye, Saudská Arábie** (1968), **Alžírsko**, Bahrajn, **Katar, SAE** (1970), **Irák**, **Sýrie** (1972), Egypt (1973), Tunisko (1982)

Příklady desintegrace

(ve vyspělých zemích)

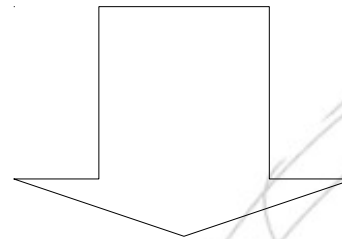
- Belgie – vlámská a valonská část
- Itálie – severní a jižní část
- Kanada – Quebec
- Španělsko – Katalánsko, Baskicko
- Francie – Korsika, Baskicko
- Velká Británie – Severní Irsko

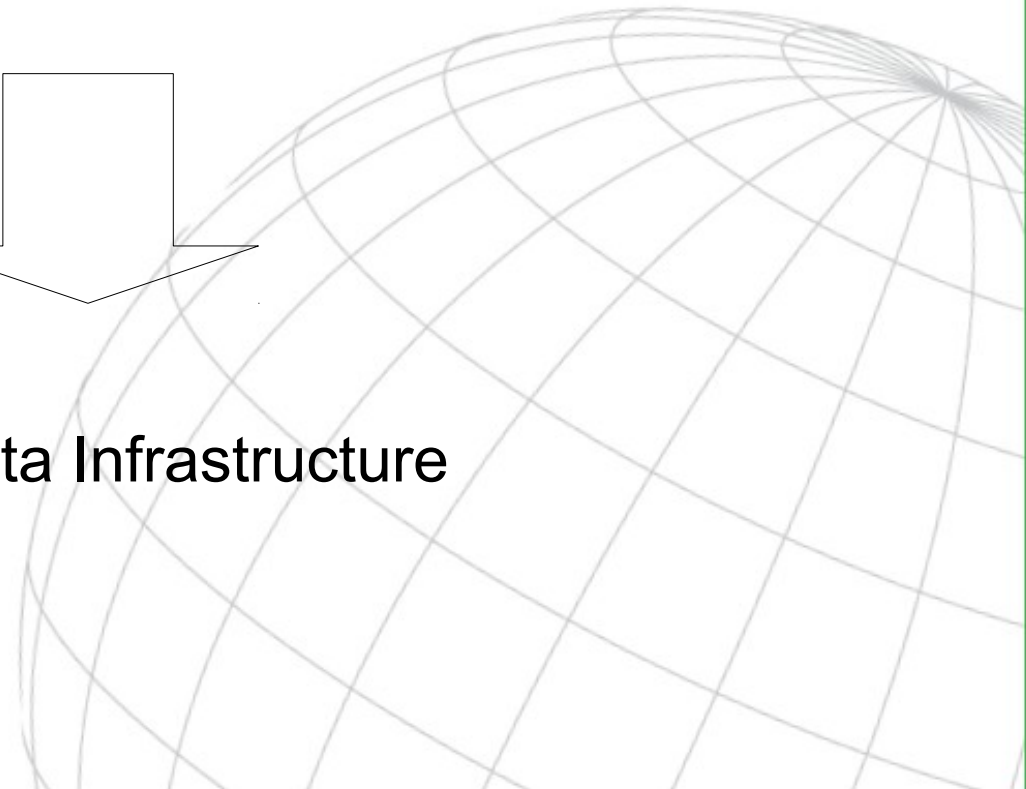
Integrace na poli prostorových dat

Directive 2007/2/EC of the European Parliament and of the Council of 14 March 2007 establishing an Infrastructure for Spatial Information in the European Community (INSPIRE)

Spatial Data Infrastructure

Spatial Data Infrastructure (SDI) znamená...

- Snižování nákladů na data, hardware, software; zprostředkovaně klesají náklady na energie, platy...
- Faktické snižování objemu dat
- Časové úspory
- Kladný vztah k ochraně životního prostředí a udržitelnému rozvoji
- Výhody pro uživatele – snadné vyhledávání, kombinování a sdílení dat a služeb (servisně orientovaná architektura) z různých, často vzdálených zdrojů
- Aktualizace dat (jednoduchá, real-time)
- ...

Dotazy...
Otázky...
Připomínky...
Náměty...
Poznámky...

Během přednášek
Osobní konzultace
Email
Webová stránka oddělení
Blogující geomatici (RSS)
Geomatika na Facebooku

<http://gis.zcu.cz/>

<http://geomatika.zcu.blogspot.com/>

<http://www.facebook.com/pages/Geomatika/244029904522>